

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу
Кафедра фінансів, обліку і оподаткування

СИЛАБУС
з навчальної дисципліни
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

[Освітній портал Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного: Увійдіть на сайт \(tsatu.edu.ua\)](http://www.tsatu.edu.ua)

Викладач: д.е.н., проф Яцух Олена Олексіївна
<http://www.tsatu.edu.ua/fk/people/jacuh-olena-oleksijivna/>

Кількість кредитів   5
Загальна кількість годин   150

Загальний опис навчальної дисципліни

Анотація курсу. Дисципліна «Бюджетна система» має теоретико-прикладний характер: у теоретичному плані поглиблює фундаментальні знання щодо макроекономічної сфери фінансової системи - державних фінансів; у прикладному - закладає базові знання з методики бюджетної роботи та формує навички проведення розрахунків показників бюджету. Дисципліна зорієнтована на вивчення таких питань, як: визначення засад бюджетного устрою і принципів побудови бюджетної системи; визначення складу і структури бюджетної системи України; формування теоретично - практичних знань стосовно методів і джерел формування доходів бюджетів та напрямів і форм фінансування видатків; оволодінні методикою визначення обсягів бюджетних видатків на реалізацію функцій держави; формування знань з питань обслуговування і погашення боргових зобов'язань.

Метою вивчення дисципліни є формування знань з організації і функціонування бюджетної системи та проведення бюджетної політики.

Завдання дисципліни полягає у формуванні у здобувача вищої освіти наступних компетенцій: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, які студент набуде в результаті вивчення дисципліни

2

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	Результати навчання (ПР)
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро - та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p> <p>СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.</p>	<p>ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.</p> <p>ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності. ПР26. Обґрунтовувати джерела фінансового забезпечення діяльності на мікро-, мезо- та макрорівні та оцінювати ефективність їх використання.</p>

Орієнтовний перелік тем лекцій та практичних занять

1. Сутність, призначення і роль бюджету держави.
2. Бюджет як основний фінансовий план держави.
3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.
4. Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України.
5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.
6. Система доходів бюджету
7. Система видатків бюджету.
8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку.
9. Видатки бюджету на соціальний захист населення та соціальну сферу.
10. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на Освітньому порталі університету.

Через об'єктивні причини (наприклад, карантин, хвороба, участь у конференції, науковому проєкті, міжнародному стажуванні) навчання може відбуватись в on-line формі на Освітньому порталі ТДАТУ з використанням системи Moodle або за посередництва інших інформаційно-комунікаційних платформ чи технологій за погодженням із викладачем курсу.

Списування під час виконання контрольних заходів, диференційованого заліку та екзамену заборонені, зокрема із використанням мобільних гаджетів, комунікаційних засобів тощо.

Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік освітнього процесу.

Рекомендована література

1. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] - К.: - 2017. - 119 с.
2. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
3. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. - 272 с.
4. Соціальне страхування : підруч. / за ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. - Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. - 516 с.
5. Фінанси. Підручник / І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій, та ін.; за ред. д.е.н., проф. І.О. Лютого. - Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. - 720 с.
6. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів.- Львів.: «Новий Світ2000», 2019. - 400 с

Гарант освітньої програми

(підпис)

Сергій КОСТОРНОЙ